

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy.pdf\Klima_Ladislav-Podivna_prihoda.pdb

PDB Name: Podivná příhoda

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXT

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 16.8.1973

Modification Date: 16.8.1973

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

Podivná příhoda
Ladislav Klíma

Tento příběh vyprávěl mladý básník. Z toho již plyne, že dlužno mít k jeho pravdivosti více než důvěru. Ale co záleží na pravdivosti? Horší by bylo, kdyby byl neinteresantní a nudný. Hluboce a niterně vzato, je vše zajímavé, pravdivé, ba lživé jest jen to, co je fádni, suché - mrtvé. Je to psychologická pravda a ta spočívá jen v životnosti.

Město naše navštívil mladý ještě muž, který zapsal se do hotelové knihy jako baron P. Byl hezký, vybroušený, elegantní, i to, čemu říká společnost "vzdělaný". Ale něco, mému vkusu tak silně nepříjemného : těsného, závistného, nevraživého, vyzíralo z jeho temných, skrytě vášnivých očí a tuhých rysů obličej. Nikdy nesnížil se k nevážnosti, baffonství, názory jeho byly vždy bezvadné jako jeho oděv. Byl vtělená korektnost, uhlazenost, mírumilovnost a platil za muže nejen vzorného, ale i sympatického. Seznámili jsme se v kavárně. Seděl u jiného stolu než já se svými kamarády a ještě než jsem mluvil, fixoval mne tak vytrvale, že mne na to upozornili. Později pronesl jsem ostrý paradoxní imorální názor. Hned vmísil se do našeho hovoru, vášnivě, ale nanejvýš korektně. Rozpředla se mezi námi živá debata. Já mluvil jsem stále radikálněji i nehorázněji, on oháněl se posvátnými lieux communs se smrtelnou vážností, jako by přinášel největší nové pravdy - jako by to princip dobra utkal se v boji s principem zla, se mnou. Rozešli jsme se co nejzdvořileji.

Od toho dne mohl jsem si být jist, že sotva začnu filosofovat, on chytne se se mnou do křížku. Bylo mi to záhadou: vždyť duch jeho naprosto netíhl k luštění problémů, vína, koně a pod. byly mu daleko bližší. Aspoň kdyby se byl mravně někdy rozhorlil ! To bylo by mně bývalo dostatečným vysvětlením. Ale

naopak! Byl stále přátelštějším a zájmu plnějším, ač přivedl jsem jej několikrát v nejlepší formě ad absurdum. Lichotilo mně to poněkud a počal jsem si vše vysvětlovat zvláštní jeho sympatií k mé osobě. Učinil jsem na to kdysi narážku - a on se přiznal, že se mu neobyčejně líbím. Sblížili jsme se od té chvíle ještě víc - stal se mně téměř milým, jeho sympatii vysvětloval jsem si oním zvláštním tlánutím ke světu duší právě nejtemnějších, ale při tom jistou energií obdařených. Chodili jsme spolu na procházky, on zajímal se o všechny mé privátní věci, hlavně o rozdělení mých dnů, o mé obvyklé vycházky atd. A nabídl mně dokonce jednou značnou, na mé poměry ohromnou částku. Věčně si neodpustím, že jsem ji z hrdosti odmítl.

Letního odpoledne šel jsem obvyklou procházkou hustým lesem po úzké pěšině. Vedro bylo tak neobyčejné, že, ač sluneční žár je mně skoro rozkoší, zatoužil jsem po stínu a odpočinku a ulehl vedle cesty v neprůhlednou houštinu. Ospalý, narkotisující bzukot much jediný rušil žhavé ticho . . . Myšlenky se v ně rozplývaly . . .

Náhle zazněly kroky, hlučně - a na pěšině objevil se muž, chudě, ale ne ošuměle oděný, se surovou divokou tváří. Přešel, vrátil se zas, stanul proti mému úkrytu, podíval se na hodinky a zahučel:

"Už tři! A on nejde! Z takové dálky jsem přišel a snad ho ani nenajdu!"

A zase se vzdálil. Ač běželo snad o věc interesantní, chtěl jsem se vzdálit nejsa zvědav na cizí záležitosti. Již jsem povstával, když tu vracel se opět. Zůstal jsem ležet, nechtěje být považován za špiona.

"Konečně !" zahučel chlap. "Je to on, je !" A usedl na pařez. Blížily se spěšné kroky a objevil se baron P. Muž uctivě povstal a poklonil se. "Přijel už druhý pomocník?" ptal se baron italsky.

"Prosím, včera !"

"Připravil jste vše, co jsem přikázal?"

"Všechno v pořádku! Kdy bude ta poprava?"

"Dosud nejisto. Ale do čtrnácti dnů jistě."

"Kdybyste si přál, signore, zaopatřím ještě třetího pomocníka."

"Zbytečno" Vy dva postačíte - ostatně budu i já přítomen - skryt, ale kdyby bylo třeba, dokončím dílo já. Zasloužné dílo, přísámbohu! není člověka, který by byl v hloubi srdce zkaženějším lotrem, než je ten chlap ! - Nestůjme zde ! Tedy : vrať se zas do vesnice a na mou zprávu ihned -" Další jsem neslyšel. - Chvilími jsem byl omámen divně - pak prudce jsem sebou škubl... Kročeje už nezněly, vystoupil jsem na pěšinu - mužové už zmizeli - -

Dal jsem se k městu. Nemohl jsem se zdržet hlasitého smíchu. "Hled'me, pan baron je tedy katem - katem! Je to kronika! Co by tomu asi jeho obdivovatelé a obdivovatelky řekli, kdybych jim to prozradil? Ale neřeknu to nikomu - leda Eduardovi, ten je mlčelivý . . . A ovšem ani baronovi nedám ničím najevo, že to vím. Zahanbovat takového ješitného ubožáka je horší než každý zločin. Ale budu se ho stranit. Fuj ! a já, ješitník, byl jsem trochu pyšný na jeho přátelství; dobrý trest na mne, haha ! Jak by se mně smáli ti, kteří mně záviděli . . . Kat . . . Ano, shoduje se vše. Je na chlapíkovi něco temně neblahého, co mají zločinci a ještě více detektivové a čistokrevní policisti, žaláři, soudcové a nejvíce ovšem kati, jejichž první exemplář vběhl mně do cesty. Cizozemští vydělávají, četl jsem, velké peníze. Ano, přišel z ciziny, aby tu někoho oběsil - ano, pamatuji se, že před nedávnem jsem četl, že náš kat onemocněl . . . S popravou se patrně dlouho otálí, pan dopravčí na onen svět vžil se zatím patrně v roli italského šlechtice, stydí se strhnout v onen den masku a zůstane skryt v rezervě jen pro krajní případ. Hahaha !"

O něco později připadlo mně ovšem vše dosti divným -

"Víš, co je vlastně náš baron?" otázal jsem se téhož večera Eduarda, filosofa, jehož ušlechtilé rozvážnosti přál bych si mít aspoň třetinu. "Kat."

"Tak?" řekl bez zájmu. "Jak to víš?"

Z jeho vlastních úst jsem to slyšel ! Dnes v lese ve tři hodiny odpoledne !"

"Tak?" děl se zájmem a lehce se usmál. "No, vypravuj !"

Když jsem skončil, pravil suše:

"Od dvou do čtyř byl v kavárně. - Kolem tří podřimoval. Když se probudil, dobírali si ho soustolovníci jeho, že brumlal ve spaní něco o šibenicích a oprátkách. Z toho důvodu kloním se k mínění, že měl jsi telepatické vidění. Není ovšem naprosto vyloučena možnost, že viděl jsi comme il faut člověka baronovi

velmi podobného. Třetí možnost, že se ti vše jen zdálo - ale to spadá snad v jedno s případem prvním: neboť pravý sen, jsa vždy clairvoyantstvím, viděním vyšší skutečnosti, je totožný s vidinou, t. j. visionem." "Vskutku!" zvolal jsem v úžasu, "připadalo mně vše tak divným . . . A přece podobalo se vše to tak skutečnosti za bdění . . . Nikdy jsem dosud neměl vidění ani halucinaci -" "Tím významnější pro tebe, měl-li jsi je teď! Pozor! Ten Ital tě na smrt nenávidí!"

Byl jsem nyní krajně opatrný a beze zbraní jsem z domu nevycházel. Procházky své jsem omezil, konal je v dobách nepravidelných a v místa poměrně bezpečná. Zdálo se mně, že jsem někdy stopován, ale něčeho určitého jsem se nedopátral.

Barona viděl jsem teď řidčeji. Chování jeho ke mně se změnilo, jako by cítil co v duši mé se děje. Stal se chladným, až odpudivým a z očí jeho prokmitávala teď zřetelně zášť. Jednou jen poprosil, abych s ním šel na výlet. Odmítl jsem způsobem ne dost chytrým . . . Tři dny po té oznámil mně v kavárně, že nazítří nadobro odjede. Rozloučili jsme se beze stisknutí rukou.

Ulehčilo se mně značně, když jsem následujícího dne zvěděl, že je vskutku pryč. Přes to byl jsem několik dní ještě velmi opatrný. Konečně zastyděl jsem se za svou bojácnost a pověrčivost a třetího dne šel jsem odpoledne po zvyku svém zase do onoho lesa. Nic se nepříhodilo.

Dne následujícího - dvacátého po onom vidění, šel jsem tam opět. Byl dusný, podmračný, truchlý čas; tajemné rozčilení ve mně vznikalo, čím více blížil jsem se onomu místu . . . Byl bych se vrátil, ale hlasy dřevorubců v hloubi hvozdů i hlas cti v mých prsou pudily mne dále. "Dojdu tam - již jen asi dvě stě kroků, a pak se dám nazpět," řekl jsem si.

Tu vynořili se proti mně dva muži. Můj první pocit byl : dát se na útěk . . . Ale opanoval jsem se, šel jsem jim vstříc, ruku na revolveru.

Měli tlusté hole a jeden z nich byl - týž, jenž tehdy barona očekával - -

Střetl jsem se s nimi právě tam, kde jsem měl vidění. Přiznávám se, že jsem šel ztíží. Pozdravili zdvořile.

Kráčeli za sebou. První byl už za mnou, druhý člověk kráčel nápadně pomalu, upřeně na mne hledě.

"Ohlédni se !" zvolalo náhle něco ve mně na mne. Spatřil jsem kyj nad hlavou prvního. Skočil jsem stranou do křoví hůl udeřila do země. A s duchapřítomností, jakou dává nejvyšší jen nebezpečí, vytrhl jsem revolver a bleskurychle střelil. Útočník trefen do prsou se zapotácel, a s řevem skácel. "Na pomoc, signore !" zvolal druhý a s taseným nožem vrhl se na mne. A zase podařil se mně skok stranou -- a víc než na všechny své básně hrd jsem na to, jak překrásně proletěla druhá má koule lotrovi lebkou."

Ozýval se křik dřevařů, nedaleko zněl v houští silný šelest. "Tot moji zachránci!" myslil jsem si - v tu chvíli třeskl odtamtud výstřel a koule zafičela mimo mou hlavu. Jako bych byl zkušeným brigantem, skočil jsem za tlustý strom a tam poslal kouli, kde bělal se obláček kouře. Chvíli bylo ticho, pak se ozvalo známým mně hlasem zaklení a šelest, stále a stále slábnoucí. Poslal jsem směrem tím ještě kousek olova - patrně bez výsledku . . . A za chvíli obklopen byl jsem boдрými dřevorubci. -

Muž střelený do prsou přiznal se, že byl neznámým Siciliánem za velké peníze najat, aby mne v lese holí omráčil a poté v pusté rokli - oběsil. Něco bližšího o pohnutkách baronových nevěděl, jen, "že jsem lotr a nezaboh, jenž baronovu ženu svedl". Byl to kalabrijský bandita.

Baron zmizel beze stopy. Obávám se, že budu mít s ním ještě co činit . . .

"Mě oběsit!" pravil jsem Eduardovi. "To zní přece jen trochu více nepodobně. Že cítil ke mně instinktivní, tajemný odpor a nenávist, připouštím; vím, i že city jsou mohutnou mocí... Ale sotva tak velkou, aby vedly už samy o sobě k obyčejné vraždě. Ale volat briganty až z Kalabrie, aby mohl být ve vší formě popraven chudý literát, který osla toho nikdy osobně neurazil - tot' přílišná čest pro mne a zcela směšné !"

"Moje vysvětlení," odvětil Eduard, "bude vulgo ještě směšnější a víře nepodobnější. - Ten člověk necítil k tobě ani tak tajemnou, instinktivní nenávist jako zášť přirozeně vzniklou z vědomí tvé skutečné superiority nad ním. Je důležitou, ale téměř neznámou pravdou, že lidé obyčejní, t. j. duševní otroci planou bezradnou nenávistí k duchům vysoce rozeným, t. j. volným. Samostatný soud pocit'ují jejich poslušné duše jako zápach, personalitu, česky samostatnost, jako zločin. - Morálka jest jen bojem vysoké Volnosti: "morálka otroků" - tot' pleonasmus. Není snad hlubší záští, než zášť skutečného otroka ke

skutečnému pánu, nenávist nízkého k podstatně vyššímu. Velká je už zášť proletáře k boháči - ale čím je proti zášti obyčejného vzdělance ke geniovi!" Peníze, vnější moc jsou pouhá accidentia. Myšlenka, že existuje člověk esenciálně vyšší než já - tot něco, čeho lidská přirozenost nesnese: příliš hluboko koření víra v rovnost všech lidí. Praviš, žeš barona nikdy neurazil: ale celá tvá osoba byla jedinou strašnou urážkou jeho. "Jak mohli by ti, jimž bytost, jako ty jsi, jest věčnou předchůzkou, býti tvými přáteli?" dí Goethe a Nietzsche : "Před tebou cítí se malými a duše jejich doutnají neviditelnou pomstychtivostí." Zvláště vzdělanci doutnají jí nejvíc. Neučený vidí v tvé superioritě vždy jen školy a kantory a vinu své inferiority svaluje na své rodiče, peníze, okolí a jiná accidentia a zcela se tím upokojí. Vzdělanec útěchy té nemá tím více, když vidí, že "erudici" nad genia často vyniká : pomáhá si tedy - ale nepomůže - teoriemi o abnormalitě, pathologičnosti geniů, namlouvá si, že jsou prostě blázny; ba pojem "genius" má tento původ: raději morální neboli ordinární člověk připustí, že nějaká nadlidská moc, démon, obrala si z důvodů čert ví jakých právě tebe za svůj příbytek, učinila tě jen svou hláskou troubou, než aby sáhla k vysvětlení nejpřirozenějšímu: ten člověk je vznešený, já červ vedle něho. Věř, že skoro všichni tvoji "přátelé" nenávidí tě jako ten Sicilián, ale nejsou schopni činu . . . On je typickým příkladem otrocké duše, vzdělance, naškrobené vyžehlenosti, morality. K tomu srdce neobyčejně temného, plného závisti a jedu; rancunesního. Připočtíme k tomu, že je bohat; že je neznámým zde cizincem a patrně dobrodruhem, jemuž útek po činu, zajisté ne prvním podobného druhu, je malicherností: že je Siciliánem, jemuž vražda je něčím daleko normálnějším, než Severoevropanu, a že konečně je jako všichni Jihoitalové v bahnité hloubi své duše hluboce religiosní a že ve své bornovanosti považuje asi tvou popravu za nejzáslužnější čin před Madonou - a vše, co ti na věci připadá paradoxním, stane se přirozeným a samozřejmým. Jako vůbec bez výjimky každá paradoxnost zkrotne před upřeným, jasným pohledem v nevinnou možnost a hříčku všemocného ducha.